

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**D. Petri Chrysologi Archiepiscopi Ravennatis, viri
eruditissimi atque sanctissimi, Sermones In Evangelia De
Dominicis & festis aliquot solemnioribus totius anni,
insignes & peruetusti**

Petrus <Chrysologus>

Lvgdvni, 1623

De remittendo fratri delicto, Sermo CXXXIX.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-50232](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-50232)

Phil. 4. seruatur: sed pax Christi, quæ secundum sententiam Apostoli Pauli, superat omnem mentem, & credentium corda custodit. Pax, quæ charitatis fœcundis nutritur vberibus. Pax, alumna fidei: colūna iustitię. Pax, futuræ spei pignus idoneum. Pax, quæ præsentis sociat, absentes inuitat. Pax quæ terrena cœlestibus & diuinis humana conciliat: sic enim dicit Aposto-
Colos. 1. lus: Quod Dominus noster Iesus Christus pacificauit per sanguinem suum, nō solum quæ in terris sūt, sed quæ in cœlis. Hæc ergo vobis charissimi, pro viribus pauperis viatici peregrinus viator exposuit, expectans magis vnā vobiscum apud mensam potentis magistri affluentibus, & copiosis dapibus saginari. Deus autem pacis, qui cœlestibus terrena communat, concedat nobis eadem sapere in alterutrum: & plena vnanimitate gaudere, per Christum Dominum nostrum, per quem est Deo patri omnipotenti gloria in sæcula sæculorum, Amen.

De remittendo fratri delicto. Sermo CXXXIX.

Luc. 17. Sicut in terra latet aurum, ita diuinus sensus verbis celatur humanis: & ideo quoties dominica nobis eloquia panduntur, mens euigilet, animus intendat, vt intellectus possit scientiæ cœlestis intrare secretum. Quare dominus hodie sic cœperit, audiamus. *Attendite, inquit, vobis.* Quid sibi ista nouitas elocutionis? Quo ista tendit admonitio præter vsum? *Attendite, inquit, vobis.* Ille attendit sibi, qui non alienis actibus importunis, impudens, curiosus intendit. *Attēdite, inquit, vobis.* Vagus oculus, in lasciuus tuitus, improbus aspectus, suas nō respicit ad ruinas: alienos currit, & decurrit ad lapsus: sua cœcus ad crimina, ad aliena errata perlucet: malorum suorum nescius, alienorum est accusator & testis: suum tepidus ad reatum,

reatum, ad alterius & innocentis flammatur, & excandescit examen. Et ne multis, sicut dixit dominus: Oculus in se trabem non videns, videt in alio festucam. Nonne oculus prauaricationis est author? Et vidit, inquit, mulier, quod bonum esset lignum ad manducandum, & quod gratum oculis ad videndum. Mortis ianua, inuidiæ fax, liuoris caminus, toto cupiditatis incendio velocius per aliena percurrit, quam currit ignis arida & terrena per gramina. Dei est quod oculus in orbem sic apertus arctatur angustissimus in pupillâ, quatenus moderate visum videat, non inuideat: prauideat, nō proripiat: prospiciat, non despiciat; oculus sit animæ fenestra, speculū sit mentis, sit lumen corporis, membrorum dux sit, non introitus vitiorum. Sed ad præfata redeamus.

Mat. 7.
Gen. 3.

Attendite, inquit, vobis. Vobis, nō dixit tibi, quia quicquid alij attenderit homo, attendit sibi: & quanti videbit ipse alteri, videbit alter ipsi: sicut ex sequentibus elucescit. *Si peccauerit, inquit, in te frater tuus, increpa illum: & si pœnitentiam egerit, dimitte illi.* Age homo, mandante Deo, dimitte, dimitte peccata: esto misericors ad delicta: in te commissorum tu remissor esto peccatorum: tu modò ne perdas in te diuinæ infulas potestatis: quicquid in alio tu non remiseris, tibi in alio tu negabis. *Si peccauerit in te frater tuus, inquit, increpa illum.* Increpa vt iudex: vt frater remitte: quia iuncta libertati charitas, charitati mixta libertas, & terrorem comprimit, & suscitatur fratrem: fratrem frater est in febre cum lædit: est in fide proximo cum delinquit: est sui nescius: est humanitatis extraneus: huic qui per compassionem non subuenit, hunc qui per patientiam non curat, nō perueniam sanat, sanus non est, ægrotat, infirmatur, viscera non habet, & ab humano sensu monstratur alienus.

nus.

nus. Furit frater, ascribe ægritudini, tu illum iuua vt frater: ascribe tu quod sic geritur febrī, & fratri non poteris imputare commissum: dabisque tu prudenter infirmitati culpam, fratri veniam, vt illius sanitas ad tuam gloriam recurrat, illius venia tuum redundet ad præmium. *Si peccauerit, inquit, in te frater tuus, increpa illum: si pœnitentiam egerit, dimitte illi.* Nemo ista audiens censuram sibi remittentis assumat, & imponat fratri delinquenti vana præsumptione personam: ac sic durum putet remittere delicta. Se peccatorem, peccaturum se homo cogitet: & tunc incipit amare veniam, non amare vindictam. Audis tu quia remittere debeas: & quia tibi remitti debeat, nõ audis. Peccabis & tu illi cras, qui tibi hodie peccauit: & erit tibi iudex, qui tibi erat reus antè, & reddet tibi veniam, si dedisti: si non dedisti; aut negabit veniam: aut si dederit, imputabit amplius, quam donabit. Remitte peccanti, remitte pœnitenti, vt cum tu peccaueris, repensetur in venia non donetur. Bona semper venia, sed tunc dulcissima cum debetur. Vicit pœnam, iudicem præuenit, euasit iudicium, qui remittendo ante sibi veniam, quàm delinqueret iam prouidit. *Et si septies, inquit, in die peccauerit in te, & septies in die conuersus fuerit ad te, dicens: pœnitet me, dimitte illi.* Quare veniam lege constringit, angustias numero, sine concludit, quàm sic pulsat per misericordiam, per gratiam sic relaxat? Si septies, si octies, vincit numerus gratiam? bonitati calculus obsistit; & addicit vna culpa pœnæ, quem commissa septem veniæ iam dederunt? Absit. Nam sicut fœlix ille qui septies remisit, ita fœlicior est iste septuagies septies qui remisit. Petrus mandati immemor huius

Mat. 18. interrogat dominum, dicens: Si peccauerit in me frater meus, quoties remittam illi? Septies? Respondit Dominus:

Dominus: Nō solū septies, sed septuagies septies. Præscriptus ergo numerus non angustat veniam, sed dilatat, & quod præcepto finit, sine fine relinquit arbitrio, vt si quantum iusserit remiseris, tantum sit obedientiæ, sit præmij. Verum septimus numerus, qui numerus videtur paruus, inuenitur amplissimus sacramento: nam septimus numerus per dies gradiēs sabbathum facit, quod benedixit dominus, & deputauit ad requiem tam sui operis, quam laboris humani. Septimus numerus per ogdoadas currens, sic septem septuplicat septimanas, vt Pentecosten nobis impletam mysterij solennitate concludat, totumque Sancti Spiritus imbrem in ecclesiasticam segetē cœlesti sonitu tunc effundat. Septimus numerus cū per menses properat, septimi mensis festa consecrat tota nobis ieiunij sanctitate. Septimus numerus cum vadit per annos, septimanas facit: facit annum qui requiem dat terræ, nexus omnes fraternæ obligationis absoluit. Septimus numerus annorum cum circuit septimanas, annum quinquagesimum, qui Iubilæus vocatur, ad plenitudinem totam veniæ & remissionis adducit: vt tollatur seruitus, redeat libertas: vt cautionum documenta & monumenta rumpantur: resurgat debitor, debitum sit sepultum, redeat vt ager pauperis, vt pereat diuitis totus de cupiditate contractus. Et si septimus numerus septuplicatus per dies, per menses, per annos: totum contulit remissionis & veniæ, septuplicatus septuagies septies. Septimus numerus quid afferre possit, Christianus æstimet, & aduertat auditor. Tunc verè cessabit crediti contractus, & debiti, tunc verè abolebitur tota conditio seruitutis, tunc illa, illa veniet sine fine libertas, tunc æternus ager victurus semper remeabit. Venit, veniet

remissio

remissio tunc vera, quando abolebitur etiam necessitas ipsa peccandi: quando pereunte immunditia verè mundus iam vocabitur mundus: quando redeunte vita mors non erit: quando regnante Christo diabolus iam peribit. Orate fratres, & ut nobis dominus augeat fidem, quatenus hæc bona credere, videre, & tenere possimus.

De annuntiatione diuæ Mariae Virginis, Sermo CXL,

Satis modo sit oculorum nostrorum pura acies, ut possit in diuini ortus intendere claritatem: nam si nascentis iubar Solis oculorum nostrorum vix suffert sanitas tota, vel puritas, quanta interni visus est preparanda sinceritas, ut splendorem iui ferre possit orientis & radiantis authoris: *In sexto autem mense missus est, inquit, Angelus Gabriel in ciuitatem Galilææ, cui nomen Nazareth, ad Virginem desponsatam viro, cui nomen erat Ioseph.* Locum, tempus, personam, sanctus Euangelista designat, ut relationis veritas manifestis ipsarum rerum comprobetur iudiciis. *Missus est, inquit, Angelus ad Virginem desponsatam.* Ad virginem DEVS aligerum portitorem mittit: nam dat arrham, dotem suscipit, qui fert gratiam: fidem refert, & tradit munera virtutis, qui mox virginei consensus resoluit sponsonem. Petuolat ad sponsam festinus interpres, ut à Dei sponsa humanæ desponsationis arceat, & suspendat affectum, neque auferat ab Ioseph virginem, sed reddat Christo, cui est in vtero pignorata cum fieret. Christus ergo suam sponsam recipit, non præripit alienam: nec separationem facit, quando suam sibi totam iungit in vno corpore creaturam. Sed quid egerit Angelus audiamus: *Ingressus est ad eam, dicit: Ave gratia plena: dominus tecum.* In hac voce

Luc. 2.